

MÖ 47 Zela Savaşı'nın İnşacılık Teorisi Üzerinden İncelenmesi

An Examination of the Battle of Zela 47 BC in Terms of the Constructivism Theory

Mustafa DENİZLİOĞLU¹

Araştırma Makalesi / *Research Article*

Geliş Tarihi / *Received*: 02.03.2021

Kabul Tarihi / *Accepted*: 26.06.2021

Doi: 10.48146/odusobiad.889394

Atıf / Citation: Denizlioğlu, M., (2021). "MÖ 47 Zela Savaşı'nın İnşacılık Teorisi Üzerinden İncelenmesi" *ODÜSOBİAD* 11(2), 581-590, doi: 10.48146/odusobiad.889394

Öz

Savaşlar, uluslararası ilişkiler teorileri için önem arz etmektedir. İnşacılık, özgün bir kuram olarak savaş kavramına ilişkin farklı yaklaşımlar geliştirmiştir. Bu çalışmanın amacı, MÖ 47 yılında gerçekleşmiş olan Zela Savaşı'nı inşacılık ile incelemektir. Söz konusu savaş, günümüzün Tokat ilinin Zile ilçesinde Roma İmparatorluğu ve Pontus Krallığı arasında meydana gelmiştir. Roma ordusunu İmparator Jül Sezar, Pontus ordusunu ise Kral II. Pharnakes yönetmiştir. Bu çalışma, 20. yüzyılda literatüre girmiş olan inşacılığın MÖ 47 yılında yapılmış Zela Savaşı'nı analiz etmekte kullanışlı olacağını iddia etmektedir. Zela Savaşı'nı inşacılık ile tetkik eden başka bir çalışmanın olmaması, makalenin yazılmasındaki temel sebep ve motivasyondur. Makalede, inşacılığın 2000 seneden daha önce gerçekleşmiş bir savaşa uyarlanabilir yönleri tartışılmıştır. Bu kuramsal seçim, çalışmanın yönteminin temelini oluşturmaktadır. Literatür taraması ışığında, Zela Savaşı'nın inşacı bir yaklaşımla anarşi, kimlik ve güvenlik temelinde analiz edilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Böylece, inşacılığın görece yeni bir uluslararası ilişkiler teorisi olarak binlerce yıl önceki koşullardaki uluslararası ilişkiler vakalarını daha iyi anlamak için önemli bir seçenek olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Zela Savaşı, İnşacılık Teorisi, Zela Savaşı ve İnşacılık, Jül Sezar, II. Pharnakes

Abstract

Wars are significant for international relations theories. Constructivism, as an original theory, has brought diverse approaches to the concept of war. This study aims to examine The Battle of Zela that happened in 47 BC in the light of constructivism. This war occurred between the Roman Empire and the Pontus Kingdom in the Zile district of today's Tokat province. Roman army was commanded by Julius Caesar, Pontus army was commanded by Pharnaces II. This article claims that constructivism, which entered the literature in the 20th century, would be useful in analyzing the Battle of Zela in 47 BC. The absence of another article analyzing the Battle of Zela in the light of constructivism is the main reason and motivation behind writing such an article. In the article, aspects of constructivism that are adaptable to a war that took place more than 2000 years ago have been discussed. This theoretical selection forms the basis of the method of study. In the light of our literature review, we have concluded that the Battle of Zela could be analyzed based on the concepts of anarchy, identity, and security within a constructivist approach. Thus, as a relatively new theory of international relations, constructivism can serve as a clue for understanding the warfare between the states in the circumstances of even thousands of years ago.

Keywords: International Relations, The Battle Of Zela, Constructivism Theory, The Battle Of Zela And Constructivism, Julius Caesar, Pharnaces II

¹ Yüksek Lisans öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, e-mail: mustafadenizlioglu7@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7752-7279

Giriş

Savaş olgusu, uluslararası ilişkiler teorileri tarafından sıkça ele alınmaktadır. Bu teorilerden birisi de literatüre 1980'li yılların sonlarında girmiş olan inşacılıktır (Demirtaş, 2015, 169). Söz konusu kuram, Soğuk Savaş'ın bitme sürecinde yaşanan köklü değişimlere yeterli açıklama getiremeyen geleneksel kuramların kalıplaşmış varsayımlarına karşı eleştirel bir tutum geliştirerek disiplinde önemli bir yer edinmiştir. İnşacılığın anarşi, güvenlik ve kimlik gibi konularda ortaya koyduğu farklı fikirler, sadece Soğuk Savaş sonrasında yaşanan savaşları değil, binlerce yıl önce gerçekleşmiş savaşları da daha iyi kavrayabilmek için önemli bir bakış açısı sunmaktadır. MÖ 47 Zela Savaşı, inşacı bir perspektifle ele alındığında daha iyi anlaşılacaktır. Roma İmparatorluğu ile Pontus Krallığı arasında gerçekleşen savaşı, Roma ordusu kısa bir süre içinde kazanmış, zaferi çok kısa bir şekilde ifade etmek isteyen İmparator Jül Sezar, "Geldim, gördüm, yendim" sözlerini kullanmıştır ve bu kısa cümleler, Romalıların dilinde "*Veni, Vidi, Vici*" ifadesine karşılık gelmektedir (Aslan, 2019, 24).

Çalışmada, Roma İmparatorluğu'nu ve Pontus Krallığı'nı böylesi bir savaşa iten sebeplerin; tarafların inşa ettikleri kimliğin, birbirlerine yükledikleri anlamın ve tanımladıkları çıkarların ve çıkarları elde etmek için tercih ettikleri dış politikanın sonucu olduğu değerlendirilmektedir. Bu saikle, savaşın siyasi/askeri tarih boyutunun yanı sıra daha çok teorik yönüne odaklanılmıştır. Ayrıca, savaşın ardından tarihe geçen "*Veni, Vidi, Vici*" söylemini, Roma İmparatoru Sezar'ın düşmanlarını küçümsemek, zaferin çabukluğunu ifade etmek ve kendisinden önceki Roma imparatorlarının başarısız hareketlerini eleştirmek için geliştirdiği düşünülmektedir.

Zela Savaşı'nın inşacılık teorisi ile incelenmesi, söz konusu tarihi vakanın daha iyi anlaşılmasıyla birlikte, inşacılığın geçmişteki milletlerarası meseleleri anlamak için de kullanılabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, savaşın inşacılık üzerinden tetkik edilmesi hem tarihsel hem de kuramsal olarak önemlidir.

Zela Savaşı, İmparator Jül Sezar'ın yaşamı için ehemmiyetli bir aşamadır (Ortaylı, 2020). Benzer şekilde, Pontus Kralı II. Pharnakes de savaşı başlatan taraf olarak konuya önem atfetmiş bir hükümdardır. Zela Savaşı, bugünkü Tokat ilinin Zile ilçesi yakınlarında gerçekleşmiştir (Yılmaz, 2015). Zile, binlerce yıllık tarihe sahip bir bölge olup MÖ 47 yılının şartlarında da farklı devletler tarafından ele geçirilmek istenen bir yer olmuştur (Aslan, 2019). Yapılan savaşın ardından Zela, Roma İmparatorluğu'nun egemenliğine girmiştir. Zela Savaşı, sadece ordu genişliği gibi materyal güç unsurları ile anlaşılmalıdır, savaşın ardında düşünsel, sosyal, manevi sebepler de vardır. Uluslararası ilişkileri bu boyutlarıyla da analiz eden inşacılık teorisi, Zela Savaşı'nı ele almak için oldukça uygun bir seçenek olarak göze çarpmaktadır.

İnşacılık teorisini işleyen çok sayıda akademik yayın mevcuttur. Ancak, Zela Savaşı'nı işleyen çalışma sayısı çok fazla değildir. Zela Savaşı'nı inşacılık gibi spesifik bir uluslararası ilişkiler teorisi üzerinden ele alan bir çalışma daha önce hiç yapılmamıştır. Dolayısıyla, söz konusu çalışma, bu önemli vakayı uluslararası ilişkiler disiplini çerçevesinde inşacılık teorisi ile araştırarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Dahası, Zela Savaşı'nın ardından, elde ettiği zaferi duyurmak için "Geldim, gördüm, yendim" manasına gelen "*Veni, Vidi, Vici*" ifadelerini kullanan Roma İmparatoru Sezar'ın sözleri günümüzde kalıplaşmış bir ifade hâlini almıştır. Yine de Sezar'ın üç cümlelik ifadelerinin kökenine birçok yayında yeterince değinilmediği görülmektedir. Söz konusu cümlelerin dile getirildiği Zela Savaşı ile alakalı literatür son derece zayıftır. Ayrıca, savaş olgusu uluslararası ilişkilerin en temel meselelerinden birisi olduğu hâlde, Zela Savaşı'nı bir uluslararası ilişkiler teorisi kapsamında ele almış bir çalışma bulunmamaktadır. Halbuki inşacılık, sunduğu özgün bakış açısı sayesinde çok geçmişte yapılmış savaşları incelemek için de idealdir. Çalışma, literatüre bu açıdan da katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Çalışmanın ilk bölümünde inşacılık teorisi ve Zela Savaşı hakkındaki literatür taraması sunulacaktır. İkinci bölümde, makalede izlenecek yöntem açıklanacaktır. Üçüncü bölümde, Zela Savaşı tarihi önemi ile kısaca ele alınacaktır. Dördüncü bölümde, inşacılık teorisi genel hatlarıyla verilirken teorinin Zela Savaşı için önemli olan noktalarına değinilecektir. Beşinci bölümde, Zela Savaşı, inşacılık teorisi ile uluslararası ilişkiler bağlamında işlenecektir.

Literatür Araştırması

20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren uluslararası ilişkiler disiplininde önemli bir yer edinmeye başlayan inşacılık teorisine dair geniş bir literatür mevcuttur. Bu kuram, uluslararası ilişkiler teorisi olarak ortaya çıkmamıştır ancak disipline başarılı bir şekilde uyarlanabilmiştir. İnşacı kuramcılar, geleneksel uluslararası ilişkiler teorilerini yoğun bir eleştiriye tabi tutmuştur. İnşacılık, Neorealizm'in temel varsayımlarına karşı savlar geliştirmiştir (Hopf, 1998).

Alexander Wendt, inşacılık konusundaki çalışmalarıyla ön plana çıkmaktadır. Wendt, bir çalışmasında, anarşi kavramını sosyal yönüyle ele almış ve anarşinin devletin ona yüklediği mana ile ilgili olduğunu ileri sürerek anarşiyle alakalı köklü bir genel kanıyı yapıbozuma uğratmıştır (Wendt, 1992). İnşacılığa göre anarşi, her hâlükârda savaş, çatışma, kriz yaratmak zorunda olmayıp tek tip, sabit ve verili değildir (Demirtaş, 2015). Böylece inşacılık, uluslararası münasebetlerin sosyal boyutuna dikkat çekmekte ve öznelerearası bir unsur olduğunu vurgulamaktadır (Viotti ve Kauppi, 2016). Ayrıca, kimlik inşasında “biz” ve “öteki” algılarının önemli olduğu, “kimliğin güvenliği kadar, güvenliğin de bir kimliğinin olacağı yani kimlikten kaynaklanan niteliklerin güvenlik algısını da şekillendirebileceği” ileri sürülmektedir (Ertem, 2012, 227).

İnşacılığın esasen ön plana çıkan niteliği, milletlerarası siyasetin bir toplumsal inşa süreci olduğunu ileri sürmesidir (Arı, 2013, s. 499). İnşacılık, ayrıca, materyal yapılar kadar normatif yapıların da uluslararası siyasette önemli rol oynadığının, kimliğin siyasi eylemleri şekillendirdiğinin ve aktörler ile yapılar arasında karşılıklı bir belirlenim ilişkisinin olduğunu altını çizmektedir (Burchill vd, 2017).

MÖ 47'de, bugünkü Tokat ilinin Zile ilçesi yakınlarında Roma ve Pontus devletleri arasında gerçekleşmiş olan Zela Savaşı hakkında hayli sınırlı bir literatür mevcuttur. Zela Savaşı'nda bizzat bulunmuş bir şahsa ait bir belge günümüze ulaşmamıştır (Yılmaz, 2015, s. 64). Savaşın öncesinde Roma İmparatorluğu'nun egemenliği altında bulunan Zile; dini, ticari, stratejik ve siyasi nitelikleri nedeniyle bu iki devlet arasında rekabete neden olmuştur (Belge, 2019). Roma İmparatoru Jül Sezar'a ait olan ve “Geldim, Gördüm, Yendim” mealindeki “*Veni, Vidi, Vici*” cümleleri Zela Savaşı'nın hemen ardından söylenmiştir (Zecchini, 2015). Bu kadar büyük bir zaferin çok kısa bir şekilde ifade edilmesinin sebebi, İmparator Sezar'ın, zaferin çok kısa bir sürede elde edildiğini vurgulamak ve uzunca bir süre Pontus'a karşı mücadele ettikleri hâlde kesin bir zafer kazanamayan önceki Roma imparatorlarına ince bir göndermede bulunmak istemesi olarak görülmektedir (Östenberg, 2013). Günümüzdeki Zile bölgesi, Roma İmparatorluğu ve Pontus Krallığı arasında Zela Savaşı'ndan önce de bir savaşa konu olmuştur. MÖ 67 yılında yapılan savaşta Pontus ordusu, Roma ordusunu yenilgiye uğratmıştır (Şahin, 2013). Dolayısıyla, taraflar arasındaki düşmanlığın tarihsel bir yönü de vardır.

Zela Savaşı'nı uluslararası ilişkiler disiplininin inşacılık teorisi ile ele alan herhangi bir akademik makale mevcut değildir.

Yöntem

Çalışmanın ana amacı, Zela Savaşı'nı güncel uluslararası ilişkiler teorilerinden birisi olan inşacılık üzerinden incelemektir. İnşacılığın anarşi, güvenlik ve kimlik kavramlarına atfettiği anlamın yanı sıra milletlerarası ilişkileri ele alırken sadece materyal unsurları değil; sosyal, düşünsel, öznel hususları da dikkatle işleme, Zela Savaşı'nı bu teori ile ele almayı makul kılmaktadır, çünkü Zela Savaşı, Roma ve Pontus devletleri arasındaki maddi güç unsurlarından ziyade materyal olmayan öğeler tarafından tetiklenmiştir. Zela Savaşı'nı daha iyi tahlil etmek için inşacılığın esas alınması uygun görülmektedir.

İnşacılığın uluslararası ilişkiler disiplinine girmesiyle söz konusu savaşın gerçekleştiği dönem arasındaki geniş zaman farkı öne çıkmaktadır. Zela Savaşı MÖ 1. yüzyılda yapılmıştır (Östenberg, 2013). İnşacılık, disipline MS 20. yüzyılda girmiştir (Demirtaş, 2015). Bu durumun bazı metodolojik sonuçları vardır. Her şeyden önce, inşacılık teorisi anarşi kavramına ilişkin özgün bir yaklaşıma sahiptir ve teorinin anarşi tasavvuru ulus-devletler temelinde işlemektedir. Ancak gerek Roma İmparatorluğu gerek Pontus Krallığı birer ulus-devlet değildir. Ulus-devletlerin temeli 1648 Vestfalya Barışı ile atılmıştır (Kurubaş, 2015). Dolayısıyla, inşacılığın anarşi konusunu ele alış biçiminin imparatorluklara, krallıklara ve ulus-devletlere dair belirli düzeyde farklılıklar içereceği açıktır. Anarşi kelimesinin devletlerin üzerinde net bir kural koyucu ve uygulayıcı aktörün

olmamasını ifade ettiği düşünülürse, söz konusu durumun bugün geçerli olduğu kadar geçmişte de geçerli olduğu görülmektedir. Günümüzde uluslararası örgütler vardır ve sistemin anarşik yapısını bir miktar zayıflatabilmektedir. Uluslarüstü kuruluşlarda, taraflar egemenlik haklarından feragat etmektedir (Çalış, 2018, 20). Ancak milattan önceki dönemler düşünüldüğünde, sistemdeki anarşi, o zamanlarda daha da belirgindir, çünkü devletleri sınırlayabilecek uluslararası mekanizmalar neredeyse hiç mevcut değildir. Devletler, İkinci Dünya Savaşı'nın öncesine kadar uluslararası örgüt kurmaya yönelmemişlerdir (Çakmak, 2015, 455). Bu nedenle, inşacılığın anarşiye kazandırdığı yorum, MÖ 47 yılında yapılmış Zela Savaşı'nı anlamak için önemli bir anahtardır.

Güvenlik kavramı, inşacı kuramın ele aldığı biçimiyle, Zela Savaşı'nı açıklamak için dikkate alınması gereken bir diğer unsurdur. Güvenlik, süreç içerisinde değişiklik gösterse de en temel düzlemde devletlerin bekasına ilişkin bir mesele olduğu için devletlerin yönetim şekillerinin, dayandıkları meşruiyetin, diğer devletlerle aralarındaki ilişkilerin önünde gelmektedir. Başka bir ifadeyle, güvenlik, devletler için çok temel bir meseledir ve hem geçmişteki devletler hem de günümüzdeki devletler açısından bakıldığında kabaca aynı şekilde anlaşılmaktadır. Güvenlik, zaman içinde farklı anlamlar kazanmakla birlikte, devletin varlığını sürdürmesini de ifade eden bir husustur ve uzun zamandır güncelliğini korumaktadır (Kardaş, 2015). Kısacası, inşacılık perspektifindeki güvenlik yaklaşımını eski dönemlerin şartlarını anlayabilmek için değerlendirmek mümkündür.

Kimlik, inşacılık için önemli bir kavramdır. Basitçe, "benlik duygusu" veya "değerler bütünü" şeklinde tanımlanabilir (Ertem, 2012, 192). Devletin dış politikası ile kimliği arasında bir ilişki vardır. Kimlik, devlet politikaları üzerinde etkileyici bir faktör olma potansiyeli taşımaktadır (Rumelili, 2015, 391). Savaşçı bir kimlik benimseyen bir devlet, dış politikasında askeri güç kullanma eğilimi sergileyecektir. Zela Savaşı özelinde bakmak gerekirse, özellikle anarşinin çok belirgin ve tehdit algısının yüksek olduğu bir dünya düzeninde, devletlerin kimlik inşasında saldırı unsurunun yeri olabilmektedir. İnşacılık, bu yönüyle de Zela Savaşı'nı anlamak için makbuldür.

Ayrıca, bilindiği üzere *uluslararası ilişkiler* 20. yüzyılda bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır (Özlük, 2015). Ancak 1648 Vestfalya Barışı'nı dahi konu edinebilmektedir (Kurubaş, 2015). Bu nedenle, yapılması gereken, disiplinin var olan kuramlarını uluslararası ilişkilere dair herhangi bir zamanda gerçekleşmiş bir olayı anlamak için kullanmaktır. Böylece, 20. yüzyılda literatüre girmiş inşacılık teorisinin MÖ 47 tarihinde yaşanmış bir savaşı incelemek için ele alınması mümkün görülmektedir.

İnşacılığın literatüre görece yeni kazandırılmış olmasının Zela Savaşı özelinde getirdiği bir kısıtlılık da mevcuttur. İnşacılık, uluslararası örgütlerin devletlerin dış politik düzlemdeki davranışları üzerinde etkili olduğunu ileri sürmektedir (Arı, 2013, 501). MÖ 47 yılı koşullarında herhangi bir uluslararası örgütün varlığından söz etmek mümkün olmadığı için inşacılığın uluslararası organizasyonlar hakkındaki fikirleri, Zela Savaşı'nı analiz etmek için elverişli değildir. Dolayısıyla, teorisinin uluslararası örgütlere ilişkin yönü, Zela Savaşı'nı ele alırken kullanılmayacaktır.

Ayrıca, inşacılığın çerçevesini daha net çizebilmek için teori, gayet köklü bir teori olan Neorealizm ile karşılaştırılarak anlatılacaktır.

Özetlemek gerekirse, çalışmada, inşacılık teorisi önceki paragraflarda çizilen çerçevede Zela Savaşı özelinde test edilmektedir. Ayrıca, araştırma, yazılı metinlerin incelenmesiyle gerçekleştirilmiştir. "Belirli bir alanda tümevarımsal bir yol izlenerek teori üretmek için kullanılan yöntemler dizisi gömülü olan teoriyi ortaya çıkaracaktır" (Bulduklı, 2019, 13). Bu çalışma, inşacılığın son on yıllarda uluslararası ilişkiler literatüründe öne çıkmış bir teori olmasına rağmen binlerce sene önce gerçekleşmiş bir savaşı anlamak için de ideal olduğunu ileri sürerek teoriyi bir teste tabi tutmaktadır. Ayrıca, savaşan tarafların kimlik unsurlarının farklılığı, birbirlerini düşman olarak tanımlamaları, tehdit algılarının karşılıklı yükselmesi ve savaşın hemen ardından İmparator Sezar'ın, "Geldim, gördüm, yendim" demesi şeklindeki göstergelerden yola çıkılarak bir tümevarıma gidilmiştir. Dolayısıyla, makalede gömülü kuram metodu uygulanmıştır.

Araştırma

Araştırmanın konusu MÖ 47 Zela Savaşı'nın inşacılık kuramıyla incelenmesidir. Zela Savaşı'nı inşacılık ile tetkik etmek için söz konusu teorinin anarşi, güvenlik ve kimlik konularındaki özel yaklaşımları ilgili savaşa uygulanmıştır. Zela Savaşı öncesinde, esnasında ve sonrasında yaşananlarının inşacılığın bu üç konudaki tezleriyle uyumlu olduğu görülmüştür.

MÖ 47 Zela Savaşı

Zela Savaşı, MÖ 47 yılında II. Pharnakes tarafından yönetilen Pontus Krallığı'nın Jül Sezar tarafından yönetilen Roma İmparatorluğu'nun egemenliği altında bulunan, o dönemdeki ismi *Zela*(bugün Zile) olan bölgeye saldırması ile başlayan savaştır (Aslan, 2019, 29).

İmparator Sezar, geniş bir ülkeye hükmeden bir hükümdar olarak Pontus Krallığı'na ait ordu Zela'ya saldırdığı esnada o bölgeden uzakta olduğu için saldırıya ilk anda bizzat müdahale edememiştir. Pontus ordusu, ilk saldırısında Zela'yı ele geçirmeyi başarmıştır. Saldırının ardından Sezar, İskendireye'den Zela'ya dönmüştür (Lord, 1938). İmparator, Pontus ordusuna karşı saldırmak için acele etmemiştir. O esnalarda, II. Pharnakes'in seferler esnasında ülke yönetimini kendisine emanet ettiği Asandros'un bir isyan başlatması Sezar'ın işini kolaylaştırmıştır (Kleu, 2012). Sezar, ilk aşamada Zela'da konuşlanmış ve savaşa hazırlık yapmıştır. Pontus Kralı II. Pharnakes, ilk hamleyi Sezar'ın yapmasını beklemek yerine, rakibini hazırlıksız yakalamak amacıyla saldırıya geçerek askeri eylemde bulunmuştur ve başlangıçta, Roma ordusuna karşı bir üstünlük elde etmiştir (Belge, 2019, 263). Ancak ilerleyen saatlerde Roma ordusu üstünlüğü ele geçirerek düşmanını mağlup etmiş ve Kral II. Pharnakes Zela'dan kaçmıştır. Böylece, Roma İmparatorluğu, kısa süreli bir savaşın ardından Zela'ya tekrar hâkim olmuştur. Bu başarılı savaşın ardından Sezar, Roma'ya sadece üç kelimelik bir mektup yazarak zaferi bildirmiştir: "Geldim, gördüm, yendim" (Aslan, 2019, 23). Söz konusu mektup bir mermer üzerine yazılmıştır ve yakın bir tarihe kadar Zile Kalesi'nde tutulmuştur (Zile Belediyesi, ?).

İnşacılık Teorisi

İnşacılık, 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren uluslararası ilişkiler çalışmaları için dikkate değer bir perspektif sunmaktadır. Söz konusu kuram, geleneksel uluslararası ilişkiler teorilerinin birçok hipotezine karşı tezler ileri sürmektedir. Çalışmanın Yöntem bölümünde de ifade edildiği üzere inşacılığın anarşi, güvenlik ve kimlik konularına kazandırdığı farklı yaklaşımlar Zela Savaşı'nı teorik yönüyle kavrayabilmek için kullanılabilir. Oldukça geniş bir çerçevede ele alınabilecek olan inşacılık, bu bölümde, çalışmanın esas bağlamından kopmamak için anarşi, güvenlik ve kimlik temelinde sunulacaktır.

Sovyetler Birliği'nin 1991'de sona eren dağılma süreci, sistemin iki kutuplu yapısını değişime uğratmıştır. O güne kadar disiplinde esaslı bir yer edinmiş olan birçok teori, yaşanan sistemsel değişimi açıklamakta güçlük çekmiştir. İnşacılık, bu ortamda uluslararası ilişkiler disiplini için önem kazanmış ve teoriye olan ilgi artmıştır. İnşacılık, sistemdeki değişikliklerin ve daha küçük ölçekteki olayların sadece materyal unsurlarla açıklanamayacağını, sosyal hususların da süreçler üzerinde etkili olduğunu, hatta asıl olarak maddi olmayan öğelerin sistemdeki temel belirleyiciler olduğunu ileri sürerek sürece farklı bir bakış açısı katmıştır (Viotti ve Kauppi, 2016).

Neorealizm çerçevesinde, Sovyetler Birliği gibi bir süper gücün tarih sahnesinden bu kadar sessiz bir şekilde silinmesi beklenen bir olay değildi. Ancak Neorealizmin öngörüsünün aksine, değişim askeri güç gibi maddi bir vesile ile gelmemiştir. İnşacılık, böylece, disiplinde sağlam bir temel ile yer edinmiştir. Çünkü Soğuk Savaş'ın bitiş süreci, Neorealizm ile uyumlu bir şekilde, sıcak savaşlara neden olmamış, aksine barışçıl yollarla ilerlemiştir. Bu, Neorealizm'in açıklamakta yetersiz kaldığı bir durumdur ve inşacılık, uluslararası ilişkilerin maddi güç mücadelesinden ibaret olmadığını iddia eden yönü sayesinde Soğuk Savaş'ın barışla sona ermesini açıklamakta daha başarılıdır.

İnşacılık, özellikle Wendt'in özgün makalesi dikkate alındığında, çıkış noktası itibarıyla Neorealizme karşı bir meydan okumadır (Wendt, 1992). Neorealizm'in yaklaşımlarını eleştirmektedir. Örnek vermek gerekirse, inşacılık, anarşinin varlığını kabul etmekle beraber, bunun, Neorealistlerin ileri sürdüğü gibi kaotik bir ortam yaratmak zorunda olmadığı yönünde bir dünya algısına sahiptir ve

inşacı bir perspektifle, anarşi, kaos yaratabileceği gibi işbirliği de yaratabilecektir (Demirtaş, 2015). Kısacası, anarşi kavramı; sabit, verili, değişmez değildir.

İnşacılığın anarşiye bakışı, güvenlik kavramına yönelik yaklaşımını da şekillendirmektedir. Yine Neorealizmin iddia ettiğinin aksine, devletlerin karar alma mekanizmaları sıfır toplamlı oyun mantığıyla işlememektedir (Demirtaş, 2015, 179). Dolayısıyla bir devlet çıkarlarını gerçekleştirirken diğerlerinin bundan zararlı çıkması gibi bir kaçınılmazlık yoktur ve güvenliğin tesis edilmesi imkânsız değildir. Aktörler arasında ittifak kurulması ve bunun devam etmesi mümkündür. Nitekim, Soğuk Savaş bittiği hâlde NATO'nun varlığını sürdürmesi, AB'nin uzunca bir süredir önemli bir entegrasyon olarak sistemde var olması, inşacıların bu fikirlerini desteklemektedir. Anarşi her zaman güvensizlik doğurmamaktadır.

Güvenlik meseleleri tarafların sahip olduğu maddi güçten ziyade, bu gücün karşı tarafta uyandırdığı anlam tarafından şekillendirilmektedir (Arı, 2013). Güvenliğin sağlanması sürekli silahlanmaya bağlı değildir, güvenlik, temelde maddi olmayan unsurlar tarafından belirlenir. Örneğin, 2021 şartlarında, Ermenistan'ın askeri yatırımları, silahlı kuvvetleri, bütçeden orduya ayırdığı pay Rusya için farklı, Azerbaycan için farklı anlamlar ifade etmektedir. Ermenistan'ın askeri gücünün artması Rusya'nın tehdit algısını yükseltmezken Azerbaycan için bir güvenlik tehdidi anlamına gelebilecektir. Böylelikle, güvenlik kavramının maddi değil, maddi olmayan yönünün ön plana çıktığı görülmektedir.

Kimlik kavramı, inşacılığın üzerinde en çok durduğu mefhumlardan birisidir. Kurama göre devlet, dış politika çıkarlarından önce kimliğini tanımlamaktadır. Bir devletin kimliği, onun tercihlerini ve eylemlerini belirlemektedir (Hopf, 1998, 175). *Kimlik* kelimesi *kim* sözcüğünden türemiştir. Dolayısıyla kimlik, temelde, aktörün *kim* olduğuyla alakalıdır ve kim olduğuna dair bir inşadır. Buradan hareketle, saldırgan, savaşçı, istilacı kimlik benimseyen devletler dış politika kararlarını da o doğrultuda alacaktır. Benzer şekilde, barışçıl kimliğe sahip devletler ise dış politikada saldırgan tavır izlemekten nispeten uzak durmayı tercih edecektir. Dolayısıyla; güvenlik algıları, tehdit tanımları, savaş/barış kararları sadece ve sadece maddi unsurlar tarafından belirlenmemektedir (Wendt, 1992). Maddi unsurlar sadece askeri güç öğelerinden ibaret olmayıp örneğin, bir devletin altın stokları da onun maddi/materyal unsurlarıdır. Bu nedenle, inşacılık için devletin sahip olduğu doğal kaynaklar, ekonomik güç, nüfus potansiyeli gibi göstergeler de maddi öğelerdir ve bunlar sosyal unsurlar kadar ön planda değildir.

Devletlerin dost/düşman tanımları, ortak dil, din gibi değerleri, genel dış siyasi çizgileri, hukuka saygıları ve benzeri veriler, sosyal insanın ürünüdür ve dış politikanın asıl bileşenleridir. Ortak kimlik inşası ve o çerçevede geliştirilen politikalar, öznelerarası paylaşılan anlamlar devletlerin savaşma ihtimalini düşürmektedir. Örneğin, gelişmiş bir entegrasyon örneği olan AB, ortak kimlik inşası sunmaktadır ve birlik üyelerinin birbiriyle savaşma ihtimali bu ortaklık nedeniyle zayıftır. Öte yandan İsrail'in ve İran'ın ortak kimlik ürettiklerini söylemek çok zordur ve bu iki aktör birbirini dost olarak görmemektedir. Dolayısıyla, İran'ın ve İsrail'in karşılıklı oluşturduğu anlam AB örneğinin aksine dostane değildir ve bu iki devlet arasında çatışma ihtimali daha yüksek iken uzlaşma ihtimali ise daha zayıftır. Ancak gerek AB üyelerinin gerek İran ve İsrail devletlerinin algılarında köklü bir değişiklik olursa inşa edilen anlamlarda da değişiklik gözlenebilir. Özetle, sonsuz bir savaş veya mutlak bir barış ortamından bahsedilmemektedir. Taraflar, öznelerarası inşa edilen anlama göre birbirini dost veya düşman olarak tanımlayabilir. Kimlik, her zaman değişmeye müsait bir olgudur ve çıkar temelli düşünceyle birlikte kimlik etkeni de dikkate alınmalıdır (Ertem, 2012). Dolayısıyla inşacılığın savaş ve barış meselelerine karşı toptancı bir yaklaşım sergilemediğini iddia etmek mümkündür.

Tüm unsurlar dikkate alındığında inşacılık, Neorealizm'e getirdiği köklü eleştiriler ile disiplinde önemli bir yere sahip olmuş; kimlik, güvenlik ve anarşi kavramlarına ilişkin yeni perspektifler geliştirmiştir. Uluslararası ilişkilerin farklı dinamikler edinerek evrildiği bir süreci geleneksel teorilerin açıklayamaması, inşacılığın güçlü bir kuram olarak yer edinmesinde önemli rol oynamıştır. İnşacılık, bugün itibarıyla, çok çeşitli olayları anlamlandırmak için birçok akademisyen tarafından kullanılmaktadır. Disiplin içerisinde bu denli önemli bir yer edinmiş olan inşacılığın geçmiş çağlarda

gerçekleşmiş bir harp olan Zela Savaşı'na dair yeni bir yaklaşım geliştirmek için kullanılması uygundur.

Zela Savaşı'nın İnşacılık Teorisi Üzerinden İncelenmesi

İnşacılık teorisinin uluslararası ilişkiler disiplinine getirdiği bakış açısı ve öne çıkardığı kavramlar, MÖ 47 tarihinde gerçekleşmiş olan Zela Savaşı'nın incelenmesi için elverişlidir. Tarihi kaynaklara gereken hassasiyeti göstermemek, tarihin süreklilik boyutunun da olduğu düşünüldüğünde, bugünü ve geleceği anlama konusunda sorunlar yaratabilir (Temir, 2018, 249). Bu nedenle, Zela Savaşı'nı inşacılık üzerinden ele almak hem tarihi bir olayı farklı bir bakış açısıyla ele almayı hem de olaya kuramsal bir şekilde bakabilmeyi sağlayacaktır.

Belge (2019), Zela'nın hem Pontus hem de Roma halkı için kutsal olduğunu, iki devletin Zela için daha önce de savaştığını, söz konusu harbi, iki devletin hükümdarlarının bizzat yönettiğini, Zela'nın hem ticaret hem de ulaşım için önemli bir nokta olduğunu açıklamaktadır. Bu veriler, inşacılık açısından önemli olan hususlarla örtüşmektedir. Çünkü inşacılık, uluslararası ilişkileri sadece maddi öğeler üzerinden ele almamak gerektiğini ileri sürmektedir. Zela Savaşı özelinde bakmak gerekirse, savaşın sebeplerinden birisi Zela'nın iki devlet için de kutsal kabul edilmesidir. Din, önemli bir kimlik unsuru olarak öne çıkmaktadır ve her iki devlet de dini kimlikleri üzerinden bir çıkar tanımlaması yaparak dış politikalarında saldırgan bir tavır benimsemiştir. İnşa edilen dini kimlik, dış politika çıkarlarını Zela'nın ele geçirilmesi hedefiyle bütünleştirmiş ve sonuçta savaş kararı alınmıştır.

Aslan (2019, 29), Zela şehrinin Pontus Krallığı'nın egemenliğinde iken dini olarak öne çıktığını, Şahin (2013, 214) ise İmparator Sezar'ın Zela'da "ilahi törene nail olduğunu" yazmaktadır. Bu iki unsur, Zela'nın dini öneminin ne kadar büyük olduğunu, dolayısıyla inşacı bir yaklaşım ile materyal olmayan öğelerin devletlerin kimlik inşasında, tehdit/çıkart tanımlamasında ve dış politika tercihlerinde belirleyici olabildiğini tekrar göstermektedir. Özellikle savaşın gerçekleştiği yılların koşulları dikkate alındığında, din olgusunun devletler arasındaki dost/düşman algısı üzerinde ne denli etkili olduğu daha net anlaşılabilir. Dolayısıyla, Roma ve Pontus aktörleri arasındaki anlam alışverişinde din faktörü de dikkate değer bir etken olarak görülmektedir. Böylece, manevi unsurların Roma İmparatorluğu'nun ve Pontus Krallığı'nın dış politika eylemleri üzerindeki etkisi ortaya çıkmaktadır. İnşacılık teorisi de manevi unsurların devletlerin icraatını etkilediğini ileri sürmektedir. Zela Savaşı'na neden olan bu sosyal etkenler, inşacılığın uluslararası ilişkiler hipotezlerini doğrulamaktadır.

Zela Savaşı'nın düşünsel/manevi olarak temellendirilebileceği bir diğer husus olayın tarihsel niteliğidir. Belirtildiği üzere, Zela, iki devlet arasında daha önceden de savaşa neden olmuştur. Bu durum, her iki devletin de düşman tanımını ve tehdit algısını MÖ 47'de savaşa neden olacak şekilde etkilemiştir. Tarafların daha önce yaptıkları bir savaş, bu savaşın temelini atmıştır. Buradan hareketle, söz konusu savaşın bir nedeninin de tarihsel yaşanmışlıklar olarak ileri sürülmesi mümkündür. Nitekim, inşacı teorisyenler tarihsel etkenlerin de dış politika yapımında belirleyici olduğunu ifade etmektedir (Ertem, 2012). Ayrıca, savaşta, iki orduya da hükümdarların bizzat hükmetmesi savaşa yüklenen anlamın büyüklüğünü ortaya koyan bir diğer göstergedir.

Savaşın ardından muzaffer komutan Sezar'ın "Geldim, gördüm, yendim" söylemi inşacı bir perspektifle ele alınabilecek bir diğer husustur. Sezar'ın geniş bir kitleye hitap eden bu kısa sözleri savaşın sadece birkaç saat içerisinde nihayete ermesini ifade etmesinin yanı sıra Roma'nın önceki hükümdarlarına ince bir mesaj da göndermektedir, çünkü Roma'nın Sezar'dan önceki bazı imparatorları Pontus Krallığı ile uzun süre mücadele edip başarısız olmuştur (Östenberg, 2013). Buradan anlaşılacağı üzere, savaş denilen vaka, sadece silahlı bir çatışmadan ibaret değildir. Bu süreçlerde sarf edilen sözler, savaşa yüklenen manalar ve bunlar gibi öğeler de esasen savaşın birer enstrümanıdır.

Sezar'ın Pontus Krallığı'nı yenilgiye uğratarak elde ettiği görkemli zaferi sadece üç kelimedenden oluşan üç cümle ile ifade etmesi, ayrıca, düşmanlarını küçümseme amacı da taşımış olmalıdır. Dolayısıyla, "Geldim, gördüm, yendim" söylemi, zaferle sonuçlanan savaşın Roma İmparatoru Sezar için o kadar da devasa bir başarı olarak görülmediğini ifade etmektedir. Başka bir deyişle Sezar, Pontus Krallığı'nı zaten ciddi bir rakip olarak görmediğini ve onları yendiği savaşı anlatmak için sadece üç cümle

yeterli olduğunu düşündüğünü böylelikle ifade etmiştir. Görüldüğü üzere tüm bu unsurlar, öznelerarası paylaşılan anlamlar ve diğer düşünsel hususlar savaşın ve milletlerarası ilişkilerin bileşkeleridir. Düşmanı küçük görme ve bunu, etkili bir retorik ile ifade ederek söz konusu mesajı tarihe kazıma çabasında oldukça başarılı olan İmparator Sezar, savaşın günümüze göre çok geçmişte kalmış dönemlerde dahi sadece cephe mücadelesinden ibaret olmadığını göstermiş olmaktadır. Kısacası, Zela Savaşı'nın hafızalarda en belirgin biçimde yer edindiği enstrümanı olan "Geldim, gördüm, yendim" ifadeleri, inşacılığın geçmiş çağlardaki savaş olgusunu anlamak için de ideal olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü Sezar'ın ifadeleri, Roma İmparatorluğu açısından savaşın manevi yönünün ne kadar ağır bastığını, kazanılan şehrin ekonomik, ticari, coğrafi öneminin arka planda kaldığını, asıl başarının düşman olarak algılanan devleti ağır bir yenilgiye uğratmak olduğunu göstermektedir.

Savaşın nedenleri olarak görülebilecek maddi ögeler arasında şehrin ticari önemi ve ulaşım olanakları vardır. Ticaret ve ulaşım özellikle iktisadi açıdan öne çıkar. Savaşın yapıldığı dönemin koşulları dikkate alındığında, ticaret gibi ekonomi için temel bir gereklilik söz konusu olduğunda tarafların çıkar odaklı bir yaklaşım sergilemesi şaşırtıcı değildir. Ticaretin kervanlarla yapıldığı eski dönemlerde ulaşım faktörü de ekonomi üzerinde oldukça belirleyici olmuştur. Önceki paragraflarda belirtildiği üzere, iktisadi ögeler, inşacılığa göre materyal unsurlardır. Zela, materyal olabilecek bu özellikleriyle de öne çıkmıştır ve her iki devletin de şehrin bu niteliklerinden faydalanmak istemesi olağandır. Dolayısıyla, inşacılık ile paralel bir diğer durum daha ortaya çıkmaktadır. İnşacılık, devletlerarası ilişkilerin materyal unsurlardan da etkilendiğini ileri sürmektedir ve Zela Savaşı, inşacılığın öngörülerıyla yine uyumaktadır.

İnşacı bir perspektifle bakıldığında, Zela Savaşı'nın sadece iki düşman devletin askeri çatışmasından ibaret olmadığı, süreçte maddi olmayan faktörlerin de önemli rol oynadığı görülmektedir. Bu bağlamda, tarafların birbirlerine yükledikleri anlam, düşmanlık algısı, geçmişteki çatışmalar, Zela şehrinin kutsallığı gibi dinamikler iki devletin dış politik eylemlerini şekillendirmiştir. En nihayetinde, söz konusu iki aktör önceki paragraflarda sıralanan sebeplerden dolayı bir savaşa girişmiştir ve savaşı Roma İmparatorluğu kazanmıştır.

Sonuç

MÖ 47 Zela Savaşı, Roma İmparatorluğu ve Pontus Krallığı arasında gerçekleşmiş ve bu iki devlet için çeşitli sosyal, düşünsel, manevi unsurlar itibarıyla önem arz etmiştir. Savaş, sadece maddi çıkar çatışmasının değil, her iki devletin benimsediği kimliğin ve öznelerarası paylaştıkları manaların da bir sonucu olarak başlamıştır. İmparator Sezar'ın galibiyetin ardından "Geldim, gördüm, yendim" şeklindeki üç cümlelik ifadesi, savaşın manevi önemini göstermiştir. Sezar, Pharnakes'i yendiği savaşı kısa bir mektupla anlatarak düşmanını küçümsemeyi amaçlamıştır. Böylece, mütevazı görünümümlü bir iletiyle büyük bir kıvancı ifade etmeyi başarmıştır. Başka bir deyişle, Sezar, kazandığı zafere yüklediği büyük anlamı, küçük bir mesajla ifade ederek imparatorluğunun ne kadar ihtişamlı olduğunu belirtmek istemiştir. Üstünlük duygusunu alçakgönüllü bir retorikle ileri sürmüştür.

Zela Savaşı, inşacılık teorisinin anarşi, kimlik ve güvenlik yaklaşımları ile örtüşen bir vakadır. Küresel bir kural koyucunun olmadığı anarşik bir sistemde savaş çıkmış, savaşa -temelde- devletlerin saldırgan olarak inşa edilmiş kimlik unsurları neden olmuş ve karşılıklı güvenlik algıları süreci şekillendirmiştir. Bunu açmak gerekirse, imparatorlukların ve krallıkların var olduğu bir dünyada devletlerin saldırgan bir dış politika izlemesini engelleyecek bir otoritenin bulunmaması, tarafların birbirini düşman olarak görmesi, dinlerinin farklı olması ve geçmişte de savaşmış olmaları iki devletin savaşmasına neden olmuştur.

Dahası, söz konusu şehrin ticari/iktisadi önemi, ulaşım imkânları gibi maddi temelde ele alınabilecek özellikleri de her iki devletin burada egemenlik tesis etme eğilimini artırmış ve onları savaşa teşvik etmiştir. Savaşta, İmparator Sezar'ın ordu yönetimi de sonuç açısından belirleyici olmuştur. Kısacası, Zela Savaşı, hem maddi hem maddi olmayan etkenlerin bir arada görüldüğü, ancak maddi olmayan ögelerin daha baskın geldiği bir savaştır ve inşacılığın hipotezleriyle uyumludur.

Zela Savaşı, yaklaşık 2000 yıl önce gerçekleşmiş olduğu için savaşa dair birincil kaynakların olmaması ve ikincil kaynakların çok eski olması ele alınan literatürün kısıtlı kalmasına neden olmuştur. Ayrıca, söz konusu savaşı inşacılık teorisi ile analiz eden başka bir çalışmanın mevcut olmaması incelenmiş literatürü sınırlamıştır. Konu hakkında yapılmış çok fazla akademik yayının bulunmaması Zela Savaşı hakkında çok detaylı bilgi verilememesi sonucunu doğurmuştur.

Başka bir çalışmada, Pontus-Roma mücadelesinin tarihi daha detaylı olarak sunulabilir. Bu, Pontus-Roma anlaşmazlığının harbe dönüştüğü vaka olan Zela Savaşı'nın daha iyi anlaşılmasını sağlayabilecektir. Ayrıca, Zela Savaşı Jeopolitik teori üzerinden de işlenebilir. Çünkü Zile, söz konusu savaşın yapıldığı dönemlerde stratejik bir coğrafya olarak öne çıkmaktaydı ve savaşın bir nedeni de bu stratejik bölgeye hâkim olabilmektir. Bununla birlikte, İmparator Sezar'ın "Geldim, gördüm, yendim" sözleri söylem çözümlemesi ve dilin önemi özelinde gelecek çalışmalarda ele alınabilir.

Kaynakça

- Arı, T. (2013). *Uluslararası İlişkiler Teorileri*. Bursa: MKM Yayıncılık.
- Aslan, C. (2019). Eski Çağda Zile ve Çevresi. *OANNES-Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 21-33. doi: 10.33469/oannes.7
- Belge, H. (2019). Avusturyalı Asker ve Tarihçi Georg Veith'in Zela Savaşı Hakkındaki İncelemesi Üzerine Düşünceler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, doi: 10.16990/SOBIDER.36982
- Bulduklu, Y. (2019). Eleştirel Çalışmalarda Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Gömülü Teori. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-14. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/kritik/issue/43949/537565#article_cite
- Burchill, S. vd. (2017). *Uluslararası İlişkiler Teorileri*. Ağcan, M. ve Aslan, A. (çev.). İstanbul: Küre Yayınları (orijinal baskı tarihi 2013).
- Çalış, Ş.H., Özlük, E. (Ed.). (2018). *Küresel İlişkiler Çağında Uluslararası Örgütler*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Ertem, H.S. (2012). Kimlik ve Güvenlik İlişisine Konstrüktivist Bir Yaklaşım: "Kimliğin Güvenliği" ve "Güvenliğin Kimliği". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 8(16), 177-237. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/guvenlikstrj/issue/7527/99168#article_cite
- Hopf, T. (1998). The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *International Security*, 23(1), 171-200. doi:10.2307/2539267
- Kardaş, Ş., Balcı, A. (Ed.). (2015). *Uluslararası İlişkilere Giriş*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Kleu, M. (2012). Pharnakes II, son of Mithradates VI. *The Encyclopedia of Ancient History*. doi:10.1002/9781444338386.wbeah09186
- Lord, L. E. (1938). The Date of Julius Caesar's Departure from Alexandria. *Journal of Roman Studies*, 28(01), 19-40. doi:10.2307/296901
- Ortaylı, İ. (2020). Gelibolu Yangını. *Hürriyet*, <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ilber-ortayli/gelibolu-yangini-41562669>, (Erişim: 23.06.2021).
- Östenberg, I. (2013). Veni Vidi Vici and Caesar 's Triumph. *The Classical Quarterly*, 63(2), 813-827. doi:10.1017/S0009838813000281
- Şahin, M. (2013). İlk ve Ortaçağlarda Zile. *History Studies International Journal Of History*, 7, 207-222. 10.9737/historyS657
- Temir, E. (2018). Siyasal İletişimde Normatif Bir Değer Olarak Siyasetnameler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 239-251. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gopsbad/issue/41638/502954>
- Viotti, P.R., Kauppi, M.V. (2016). *Uluslararası İlişkiler Teorisi*. Aksoy, M. (çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık (orijinal baskı tarihi 2012).
- Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make Of It: The Social Construction Of Power Politics. *International Organization*, 46(2), 391-425. doi: 10.1017/S0020818300027764
- Yılmaz, O. (2015). Sezar ve II. Pharnakes' nin Zile Savaşı (MÖ 47) Yeri Üzerine Bir İnceleme. 21. *Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(11), 61-80. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/5135/69951>
- Zecchini, G. (2015). Caesar. *The Encyclopedia of the Roman Army*, 122-276. doi:10.1002/9781118318140.wbra0239

Zile Belediyesi İnternet Sitesi, (?). Zile Tarihi.
<https://site.zile.bel.tr/index.php/zile-tarihi/>, (Erişim: 23.06.2021).

Extended Abstract

In this paper, we tried to explain The Battle of Zela in 47 BC with constructivism theory. This battle happened between Roman Empire and Kingdom of Pontus and Roman Emperor Caesar won. From our point of view, Battle of Zela is a good case for examining by constructivism.

The Battle of Zela was basically caused by unmaterial determinants. As constructivism claims international relations issues are generally affected by subjective, moral and normative factors.. Therefore examining that battle with constructivism is seen as the best methodology. Although constructivism became one of the Theories of International Relations a few decades ago, the Battle of Zela occurred thousands of years ago. Hence, there is a huge time difference, however it is not a big problem for our methodology. Anarchy means "there is no higher authority" and this circumstance was also valid for in 47 BC. Also, constructivism's security perception is useful to investigate the Battle of Zela. Constructivist theory's security and war analysis is based on identity and the Battle of Zela occurred because of identical differences between two actors. Shortly, constructivism could be applied to the Battle of Zela.

There are a lot of articles about constructivism, and a few studies about the Battle of Zela. On the other hand, there is not any article that examines the Battle of Zela with constructivism.

Constructivism has been in the foreground for several decades. As we know, with the ending of the Cold War, classical International Relations theories failed to clearly explain the change of global system. At this point, constructivism suggests a variety of considerations. It claims that anarchy does not always mean war or chaos. Constructivists accept that international system has an anarchical being, on the other hand peace is possible under this condition. Basically, anarchy is related to the meaning that the states attribute to it. Hence, the concept of identity is another significant issue for constructivism. According to constructivists a state firstly determines its identity, then explain the interest. If a state constructs a warrior identity, it follows offensive policies. Similarly, if a state creates a peaceful identity, it maintains non-aggressive policies. Thus, security could not only be defined with military power. For instance, military capacity of Armenia is interpreted differently by Azerbaijan and Russian Federation. Armenia's material power may not be a threat to Russia, though Azerbaijan will probably interpret this as a threat. When this reality is taken into consideration, it could be seen that the security is mainly related to the unmaterial factors such as language, religion, culture, common values and shared meanings.. In brief, constructivism has brought particular ideas to international relations.

The Battle of Zela is a war that happened between Roman Empire and Kingdom of Pontus. The region of Zela is located in Tokat/Zile/Turkey now. In 47 BC, Zile was under the sovereignty of Roman Empire. The war started with the attack of the Pontus army. At the beginning, Pharnaces II and his army achieved to capture the region, however Roman army took the control then. In this way, Roman Empire Julius Caesar conquered the city. This victory was one of the most significant events for Julius Caesar's political/military life since many. Roman emperors had not accomplished to beat Pontus army although they had tried this for several times. After this war, Julius Caesar announced the victory with only three sentences: "Veni, Vidi, Vici" which means "I came, I saw, I conquered"...

The Battle of Zela could be analyzed with constructivism theory. This theory's arguments about anarchy, identity and security provide a useful point of view to examine The Battle of Zela. As explained in the previous lines, constructivism advocates that international relations issues are essentially based on unmaterial factors. Hence, when we consider The Battle of Zela, we can easily notice that Kingdom of Pontus and Roman Empire believe different religions. Furthermore, Zela was a sacred city for both states. Therefore, both states wanted to rule the city. When we consider these, religious difference between the states is one of the reasons of the battle. The armies were commanded by their own sovereign. Roman army were commanded by Emperor Caesar, while Pontus army were commanded by King Pharnaces II. This shows that both sides gave a vital importance to the battle. Right after the war, Emperor Caesar 's saying "I came, I saw, I conquered" is also important for constructivism. Emperor Caesar wanted to explain how easy and fast to win with these words. This shows that according to Emperor Caesar beating the King Pharnaces II was not a big event, but a normal victory. So, we could recognize that war is not only related to weapons. Sometimes sovereigns could use their words as a weapon. This is in line with constructivism because constructivism considers that discourse is one of the most significant factor which has effects on international relations. We also add this there were some material factors affect the battle. For instance, Zela was a good place for commerce and agriculture. Also, Zela has got ideal transportation facilities. It is clear that there were some material factors affecting the battle, and constructivism has never denied the importance of material determinants. When everything is taken into consideration, the Battle of Zela occurred because of several material and unmaterial factors, but we can see that the unmaterial determinants are more significant.